Ester, část 1.

Původ materiálu
Sára Kocanda
Pořadí v lekci
26

Téma

Příběh o Ester ukazuje, že ani v situacích, které se zdají nezvratitelné, nejsme sami. Boží působení je zde skryté v lidské odvaze a solidaritě a je to lekce o tom, že každý z nás může být nástrojem pomoci v pravý čas.

Cíle

- **Předškolní děti** uslyší, že i když mají strach z něčeho velkého nebo zlého, nejsou na to samy a s Boží pomocí mohou najít odvahu udělat správnou věc.
- **Mladší školní děti** pochopí důležitost spolupráce a vzájemné podpory; pochopí také, že říct si o pomoc není slabost, ale cesta k vítězství nad nespravedlností.
- **Starší školní děti** budou reflektovat koncept „odpovědnosti v pravý čas“ (Est 4,14). Pochopí, že jejich postavení, schopnosti nebo privilegia mohou sloužit k ochraně druhých, a naučí se kriticky vnímat mechanismy lidské nenávisti a předsudků.

Pro učitele

Biblický text: Ester 1–5, 2

Poznámky k textu

Text je součástí pěti svátečních svitků – Ester se zaměřuje a vypráví příběh vzniku svátku Purim.

Příběh zachycuje příběh židů v diaspoře – reflektuje jejich pocit utlačení
Odehrává se ve městě Šúšán (perské země – dnešní Irán) za vlády krále Achašvéroše – Xerxa I. 486–465 př. n. l., který vládl od Indie k Etiopii.
zde se také odehrávají knihy Daniel a Nehemjáš.

Dlouhou dobu se mělo za to, že jde o kronikové zachycení historických událostí. Postupně se ale různými kritickými metodami došlo k tomu, že kniha se skládá z více příběhů dohromady, obsahuje ale i historicky správné popisy perského královského dvora, prožívání Židů v diaspoře i pár doložitelných historických postav. Některé části jsou však velmi nadsazeny (např. délka hostiny). Ve výsledku se tedy nejspíš jedná o historickou novelu – epický až pohádkový příběh o síle židovského národa a boje dobra a zla.

Příběh je často přirovnáván k příběhu Josefa – vzestup cizince u dvora, záchrana národa.

Obsahuje dosti zrcadlových kontrastů – zatajování židovství – hrdost na židovství, Hamánova moc se promění v moc Mordokajovu (pochvala, smrt na kůlu) – obrat je viděn v králově nespavosti v 6. kapitole, kdy se špatné postupně obráceno k dobrému.

Poukazuje ale na určitou ironii – všemocný král není schopen „ovládnout“ vlastní manželku – ztráta prestiže, poukázání na omezenost lidské moci.

Hlavními postavami jsou naivní král zmanipulovaný svými rádci – v čele s Hamanem a na druhé straně Mordokaj a jeho svěřenkyně (nejspíše mladší sestřenice) Ester – Židé v utajení, kteří se snaží postavit za svůj lid.

Vedlejšími postavami jsou první královna Vaští, Hamanova manželka a židovský lid.

V příběhu se za celou dobu neobjeví slovo „Bůh“, ale je znát v pozadí příběhu – jako síla a opora, na kterou se mohou spolehnout. Projevuje se v nečekaných náhodách, svobodných rozhodnutí a jinak funguje za oponou – stále přítomen. Zároveň ale také poukazuje na lidskou odpovědnost a nutnost jednat – pracovat se situací, před kterou jsme byli Bohem postaveni, spíš než abychom čekali na jeho záchranu bez jakéhokoliv přičinění.

Existují dvě verze knihy Ester – kratší hebrejská a delší řecká, septuagintní. Septuagintní verze má 6 velkých dodatků v podobě snů a modliteb, které mají knize dodat více náboženský aspekt (tato verze je využívána v římskokatolické tradici).

Mordokaj se před Hamanem neskloní, jelikož se Haman staví až do pozice boha a on se neklaní nikomu jinému než Bohu

Etika sebeobětování – Esteřino prohlášení „mám-li zahynout, zahynu“ poukazuje na sílu víry a její schopnost postavit se proti nespravedlivému ve jménu záchrany druhých.

Ester i Mordokaj se snaží dosáhnout svého cíle v politice, ne v chrámě (hostiny, královský dvůr) – apel na povolání k službě Bohu nejen ve svém životě, ale i ve veřejném prostoru.

Poznámky katechetické

S předškolními dětmi je dobré vypíchnout boj dobra a zla a zaměřit se na téma Esteřiny odvahy. Představíme jednoduché schéma příběhu – dobrých a špatných postav. Vzhledem k věku dětí a jejich pozornosti je dobré příběh co nejvíce redukovat. Proto můžeme opominout linku Vaští, přípravu žen na setkání s králem, plánovaný atentát na Achašvéroše a celé téma genocidy. Stačí zjednodušit na hledání a nalezení nové královny, Esteřino tajemství, jen ji popisovat jako z Božího lidu (koncept židovství jim bude s velkou pravděpodobností ještě cizí), zlou postavu Hamana, který se chce pomstít, a Ester, která i když se bojí, tak nakonec jde za králem.

U menších školních dětí už můžeme představit příběh se všemi částmi, ale ve zjednodušeném provedení. Dle převažujícího věku účastníků můžeme upravit dle potřeby (pokud je převaha 6–7letých dětí, můžeme udělat kompromis mezi verzí pro děti předškolní a mladší školní). Jsou ale většinou schopny již příběh pojmout šířeji a přijmout i vyhrožování smrtí či smrt negativních či méně důležitých postav, pokud jsou podány nenásilnou formou. Opět není nutné do detailů zabředávat do tématu vyvražďování Židů.

U starších školních dětí už se přesouváme k práci s originálním textem, už se tedy nemusí nic vynechávat, spíš vybrat, kam přesuneme důraz. Děti se mohou samy doptávat na věci, které je zajímají. Téma vyvražďování Židů už zde můžeme otevřít a můžeme propojit s tématem šikany nebo vylučování z kolektivu a silně odsoudit. Také už můžeme více pracovat s psychologií jednotlivých postav a řešit hlouběji jejich stanoviska a důvody k jednotlivým rozhodnutím.

Úskalí

Bylo by dobré nevykreslovat královnu Vaští jako zlou, ale spíše pouze fakticky popsat, že odmítla a krále to rozzlobilo, tak ji vyhnal – jde více o královo ego/image před ostatními/podrytí jeho moci a postavení muže v té době než o to, že by Vaští jakkoliv pochybila (měla svou vlastní hostinu pro ženy – taktéž se jim musela věnovat). **U mladších dětí** stačí přejít, ale u starších dětí/mládeže/dospělých můžeme poukázat na nerovnost ženských a mužských rolí a na objektivizaci a redukci žen na základě jejich krásy (muži chtěli vidět krásnou Vaští v její koruně, při výběru nové královny byl také dán velký důraz na krásu a vnější vzhled, popř. to, jak dobrou dělá společnost muži (králi), a on ji mohl vidět kdykoliv se mu zachtělo, ale její pravomoce byly velmi omezené.

Nevykreslovat Ester jako hrdinku, která vše dokáže sama, ale naopak zdůraznit i vzájemnou pomoc Mordokaje, židovského lidu a nevyřčenou Boží pomoc v pozadí. **U starších školních dětí** poukázat na to, že Ester není superhrdinka, nýbrž běžný člověk jako já či vy. Už je ale v privilegované pozici, kdy by nemusela udělat vůbec nic, a nic by se jí teoreticky nemuselo

stát. Zároveň je ale také ve výhodné pozici vůči králi, kdy si může dovolit porušit jeho pravidla a má větší pravděpodobnost, že se jí nic nestane, než jakýkoliv jiný smrtelník. Přemoci strach a vystoupit ze své komfortní zóny je pro ni projevem víry v Boha a svůj lid.

Téma absence postavy Boha v příběhu můžeme u předškolních a mladších školních dětí vynechat a pracovat s ním, jako kdyby byl v příběhu zmíněn, a u starších školních/mládežníků a dospělých na toto téma můžeme poukázat a vysvětlit či pracovat s tím, kde sílu Boží můžeme vidět nepřímo – Bůh nedělá jen velká gesta, zázraky, ale můžeme ho vidět i v maličkostech a zdánlivých náhodách

Odkazy

Prejda, Pavel. Ester. Z cyklu *Pozvání na cestu*. (pro mladší školní věk)

Katecheze Ester univerzální

Bludiště; omalovánky; obrázek a osmisměrka Ester

Bible for Children presents: Beautiful Queen Esther

Pro děti

Pro předškolní děti

Vstupní program: Na začátek setkání si s dětmi sedneme do kruhu a předáme jim věc, která bude reprezentovat žezlo. Žezlo putuje v tichosti dokola z ruky do ruky. Ten, kdo předmět právě drží, se na malou chvíli stává naším „královským hostem“. Ostatní děti v kruhu ho uctivě a s úsměvem pozdraví – mohou přátelsky zamávat, lehce sklonit hlavu nebo sborově a polohlasem říct: „Vítej mezi námi, vzácný králi/královno (jméno dítěte).“ Uvedeme tak děti do prostředí královské hostiny a dvora, kde se příběh odehrává.

Představení postav (vytáhneme loutky / papírové výstřižky na špejli hlavních postav a představíme je):

- král Achašvéroš – má rád oslavy a hledá novou ženu;
- Ester – hodná, krásná a statečná dívka, její jméno znamená „hvězda“;
- Mordokaj – Esteřin strýček, který má rád Pána Boha;
- Haman – zlý králův rádce, který chce být bohatý, i kdyby měl ostatním ublížit.

Pomocí těchto loutek budeme dětem vyprávět příběh:

Bylo nebylo, ještě dál než za devatero řekami a horami žil král Achašvéroš. Ten král moc rád dělal hostiny a právě při jedné takové ho napadlo, že by chtěl k sobě někoho – královnu. Tato zpráva se roznesla po celém království, až se dostala také k Mordokajovi – strýčkovi od Ester, který Ester poslal na králův dvůr, aby se také mohla stát královnou. Královi se moc líbila, a tak si ji vybral za novou královnu. Než tam ale Ester šla, řekl jí Mordokaj: „Esterko, musíš střežit jedno tajemství – nesmíš nikomu prozradit, že patříš k Božímu lidu!“

Jenže král si vybral nového rádce Hamana, který byl pyšný, zlý a chtěl aby se mu všichni klaněli. Esteřin strýček Mordokaj se mu ale odmítal klanět a říkal: „Jsem z Božího lidu, klanět se budu jenom Ppánu Bohu!“ Haman se velmi rozzlobil a začal vymýšlet, jak ublížit Mordokajovi a Božímu lidu. Když to Mordokaj zjistil, řekl Ester: „Prozraď panu králi, že jsi z lidu Božího, a řekni mu, ať Hamana zastaví.“ Ester se nejdříve bála, protože ke králi mohli lidé chodit jen na jeho přání, ale řekla si: „Bůh mi dává sílu – pro strýčka a pro svůj lid budu svítit jako hvězda a budu odvážná, musím je zachránit.“ A vydala se za králem, který k ní pozvedl své žezlo a s radostí ji přivítal. Více si povíme zase příště.

Diskuse: Poté se můžeme dětí ptát: „Báli jste se někdy? Zastali jste se někdy někoho – třeba kamaráda, když mu někdo bral hračku? Co vám pomáhá, když máte strach (maminka, tatínek, hračka, modlitbička…)?“ Pracovat a reagovat na jejich odpovědi – říct i příklad z našeho života a zakončit – Ester se také bála, ale věděla, že je s ní Pán Bůh, a to jí dodalo odvahu. Pán Bůh je vždycky také s vámi.

Aktivita: Každý si pak může vystřihnout hvězdičku a namalovat do ní, co mu pomáhá, aby se nebál.

Na konci si také můžeme zahrát hru ve stylu hry „Štronzo“. Jedno dítě je král s žezlem a stojí na jedné straně místnosti. Zbytek stojí na straně druhé. Vždy, když král zvedne žezlo, děti se k němu mohou rozběhnout. Když ho dá dolů, všechny ostatní děti musí zamrznout – kdo se pohne, jde znovu na začátek. Kdo se první dotkne krále, vyhrává.

Na konci si opět můžeme sednout do kruhu – pomodlit se, zazpívat.

Pomůcky: Žezlo (vařečka), loutky/obrázky postav, papíry, nůžky, pastelky, šablonu hvězdičky.

Pro mladší děti – vyprávění s „motivací“

Vstupní program: Na začátek setkání si můžeme dát krátkou tematickou aktivitu. Sedneme si s dětmi do kruhu. Uprostřed kruhu bude židle s těžší taškou. Vyvoláme jednoho dobrovolníka, který bude mít za úkol si na židli stoupnout a tašku držet s rukou nataženou před sebe. Když bude vidět, že už sám nezvládá, poprosíme, aby mu další dobrovolníci pomohli.

Jaké to bylo předtím a jaké to bylo potom? Těžké – lehčí. Ukážeme, že ve více/když si člověk nechá pomoci, jde všechno lépe.

Poté si děti posadíme a začneme jim vyprávět. K vyprávění můžeme použít obrázky (ukazující příběh) / rekvizity (koruna, olej, žezlo, prsten, kronika…).

Dnes si právě budeme vyprávět příběh, ve kterém uvidíme, že je v pořádku říct si o pomoc a podporu, když máme z něčeho strach.

Příběh se odehrává dávno – ještě před naším letopočtem v království, které bylo v daleké Persii, městě Šúšanu. Místní král Achašvéroš velmi holdoval dobrému jídlu a pití. Jeho hostiny netrvaly dny, ani týdny, ale dlouhé měsíce. Ta poslední trvala již šest měsíců, když tu mu jeho kamarádi řekli: „Králi, už tu jíme a pijeme takovou dobu, ale ještě jsme neviděli tvoji krásnou královnu Vaští, kdepak ji schováváš?“ A král si řekl: „No, to je pravda, mohla by se tu ukázat ve své koruně.“ A nechal ji zavolat. Ona však řekla: „Ne, nepůjdu.“ Všichni rázem oněměli. Král se rozzuřil: „Co si to dovoluje, takto mě odmítnout?“ Dal ji tedy vyhnat a řekl si: „Nevadí, najdu si novou, mladou a krásnou královnu.“

Zpráva, že král hledá novou královnu, se rychle roznesla po celém království a všichni začali posílat své dcery na královský dvůr, aby mohly bojovat o jeho přízeň. Tuto zprávu zaslechl také strážný Mordokaj, který se staral o svoji mladší sestřenici Ester potom, co přišla o oba rodiče. Ester byla krásná a milá a Mordokaj si tedy řekl: „I ona by třeba mohla padnout do oka panu králi.“ A vydali se tedy společně na královský dvůr. Dříve než tam ale Mordokaj Ester nechal, kladl jí na srdce jednu věc. „Ester, jsme židé, jsme z lidu Božího. Ne každý nás tu ale má rád. Zatím tedy prosím nikomu neříkej, že jsi židovka.“ A Ester odvětila: „Neboj, nikomu to nepovím.“ A vydala se do královského paláce.

Trvalo to celý rok, než se Ester dostala před pana krále – nebylo to totiž jen tak. Všechny dívky musely být pořádně připraveny, zkrášleny a omyty ve vonných olejích. Když se před krále Ester konečně postavila, byl jí naprosto okouzlen a řekl: „Toto je moje nová královna!“ A nasadil jí korunu.

Mordokaj zrovna tou dobou seděl a strážil bránu, když zaslechl dva kumpány, jak plánují, že krále zabijí. Mordokaj to ihned běžel oznámit Ester. Ta to králi oznámila a ten dal ty dva kumpány pověsit. Byl tak zachráněn a místní kronikář zapsal Mordokajovo jméno do královské kroniky.

V paláci ale také žil muž jménem Haman. Stal se zrovna nejvyšším královým rádcem a oblíbencem. Tím tak zpyšněl, že chtěl, aby se mu všichni klaněli. Jednou ale potkal Mordokaje, a ten se mu nepoklonil. Když se ho ptali proč, řekl: „Jsem žid, já se neklaním

nikomu jinému než Pánu Bohu.“ Hamana to velmi rozhněvalo a začal plánovat pomstu. Řekl si, že Mordokaj určitě nebude jediný žid, který se mu nepokloní, a tak se rozhodl, že je chce všechny zabít. Přesvědčil tak krále, aby podepsal zákon, že v určitý den budou všichni židé pobiti. Král mu dal i svůj pečetní prsten a řekl mu, ať udělá, jak uzná za vhodné. A Haman šel a nový zákon nechal rozhlásit mezi všechny lidi.

Když to Mordokaj uslyšel, roztrhl svůj šat a oblékl si žíněné roucho, jak to židé dělají na znamení smutku. Chodil po městě, plakal a hořekoval. O jeho hořekování se doslechla i Ester. Poslala tedy posla, aby u Mordokaje zjistil, copak se stalo, že tam smutní. Mordokaj poslal Ester list s novým zákonem a nechal vzkázat: „Chtějí nás všechny zahubit. Ester, musíš jít za králem a za nás všechny se přimluvit!“ Ester se bála: „Všichni královi služebníci i lidé královských krajin vědí, že pro každého muže i ženu, kteří by bez pozvání vešli do vnitřního nádvoří ke králi, platí jediný zákon – usmrtit! Jen ten, k němuž král vztáhne zlaté žezlo, zůstane naživu. Já jsem už třicet dní nebyla zavolána, abych vešla ke králi.“ Sebrala ale odvahu a poslala Mordokajovi poslední vzkaz: „Shromáždi prosím všechny židy, modlete se za mě a tři dny držte půst a já půjdu krále navštívit.“ A Mordokaj šel a podle Esteřina přání vše udělal.

Když Ester viděla, jakou má podporu ve svých lidech, věděla, že i Pán Bůh při ní stojí. Sice se pořád bála, ale vzala veškerou odvahu a šla za králem. Ještě před dveřmi se klepala strachy, ale když se dveře otevřely, seděl tam král a pozvihl k ní své zlaté žezlo – přijal ji. Ester věděla, že Bůh i celý jeho lid byl s ní a že teď už zvládne cokoliv. Více si povíme zase příště.

Po vyprávění se můžeme dětí ptát, povídat si:

- Co dělají, když se bojí? Za kým jdou?
- Co udělala Ester, než šla za králem?
- Jaké další statečné lidi známe?

Být statečný neznamená zvládnout všechno sám. Být statečný někdy znamená přiznat si: „Tohle je na mě moc, potřebuju pomoc.“
Král si vybíral, ke komu vztáhne žezlo, koho má rád – u Pána Boha se toho nemusíme bát, Pán Bůh nás má rád všechny.

Aktivita „Pavučina podpory“: Vezmeme si s dětmi klubíčko vlny a první řekne: „Já jsem Ester a vím, že to nezvládnu sama. Potřebuji pomoc od… (hodíte klubíčko dítěti a držíte konec) …od Jakuba.“ Jakub chytí klubíčko a řekne: „Já jsem Mordokaj a držím s tebou basu/modlím se za tebe.“ Hodí klubíčko dál, ale drží provázek. Tato aktivita vizuálně ukazuje, jak nás modlitba a přátelství propojují, i když jsme každý jinde (jako Ester v paláci a Mordokaj venku), a pomohou unést problém, který by sám člověk nezvládl. Nakonec vznikne pevná síť. Můžete na ni zkusit položit plyšáka nebo lehkou knihu.

Nakonec i na začátek se můžeme pomodlit či zazpívat písničku.

Pomůcky: Klubko vlny, taška plná věcí, rekvizity k vyprávění.

Pro starší děti – aktivní práce (s textem, tématem)

Vstupní program

Na začátek na tabuli napíšeme slovo odvaha a uděláme s dětmi brainstorming / myšlenkovou mapu toho, co si samy pod tímto slovem představují. Je dobré přednést téma nejen bezbřehé hrdinské odvahy, ale také odvahy nechat si pomoct, odvahy za někým přijít s tím, co mě trápí.

Otázka k diskusi

Je odvážnější ten, kdo se nebojí, nebo ten, kdo má strach, ale přesto jedná?

Prezentace

Poté dětem stručně představíme příběh a zaměříme se i na zařazení do kontextu. Můžeme udělat buď max. desetiminutovou powerpointovou prezentaci, nebo představit příběh spolu s vytištěnými obrázky (ilustrační, mapy, obrázky věcí/oblečení/interiéru královského dvora – jak nejspíš vypadaly, jak se dochovaly… atd.) Z prezentace neděláme přednášku, ale je dobré dětem představit, že některé prvky knihy se podařilo doložit.

- Představit místo, kde se děj odehrává: Šušán (Súsy) – dnešní Irán, království Persie: od Indie po Sudán
- Období: nejspíše 5. století př. n. l.
- Historicky přesný popis tehdejšího královského dvora, existující král Achašvéroš – Xerxes I., zmínky o Mordokajovi.
- Velmi jednoduše shrneme příběh, aby měly celkový kontext, s jednotlivými části textu budou pak dále pracovat ve skupinách: „V mocné Perské říši se židovská dívka Ester stává královnou poté, co Vaští odmítla poslušnost králi. Její strýc Mordokaj však narazí na pýchu mocného Hamana, který se rozhodne vyhubit všechny židy. Mordokaj vyzývá Ester k akci, i když jí za vstup ke králi bez pozvání hrozí smrt. Ester se po půstu a modlitbách rozhoduje: ‚Mám-li zahynout, zahynu.‘ Vstupuje do dvorany a král k ní laskavě vztahuje své zlaté žezlo.“

Skupinová práce

Rozdělíme děti do tří skupin a každá z nich se bude věnovat jedné části textu:

1. Skupina (Est 1–2): Dvě královny. Porovnejte Vašti a Ester. V čem byla jejich situace podobná a v čem jiná? Proč se Ester stala královnou?
2. Skupina (Est 3): Konflikt. Proč Mordokaj nekleká před Hamanem? V čem spočívá Hamanova manipulace s králem?
3. Skupina (Est 4,1–5,2): Rozhodnutí. Co znamená Mordokajova výzva: „Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“ Popište proměnu Ester od strachu k činu.

Skupiny se po 20 minutách sejdou. Představí svou část textu a k jakým odpovědím ve skupinách došly. Alernativa, pokud máte více času – rozdělíme a 4 skupiny a každá skupina převypráví příběh z pohledu jedné z postav – Achašvéroš, Ester, Mordokaj, Haman.

Diskuse pro všechny

„Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato.“
Co pro vás tento výrok znamená? Ocitli jste se již někdy v pozici, kdy jste mohli pomoci? Co to ve vás vyvolávalo, co jste u toho cítili?
Existuje něco jako ta správná chvíle pomoci? Existuje špatná?

Modlitba: Uprostřed kruhu leží „zlaté žezlo“. Kdo chce, může k němu přistoupit, na chvíli se ho dotknout a v duchu vyslovit prosbu o odvahu pro konkrétní věc, která ho čeká v příštím týdnu.

Pomůcky: Prezentace/obrázky, vytištěné texty a otázky pro jednotlivé skupiny, tabule/flipchart/papír a tužka.

Liturgie

Písně

Bůh je záštita má (Svítá 23); *Jen Ty, Pane můj* (Svítá 125); *K svobodě je dlouhé putování* (Svítá 135); *Učiň mě, Pane, nástrojem* (NEZ 399); *Někdo mě vede za ruku* (NEZ 714); *Zpěv o boji víry* (HA 160); *Modlitba krále Šalamouna* (HA 63); *Ambrožova ranní píseň* (HA 140)

Biblický verš pro zapamatování

Kdo ví, zda jsi nedosáhla královské hodnosti právě pro chvíli, jako je tato. (Est 4, 14)

Rituál

Můžeme použít aktivitu s pavučinou. Nebo si doprostřed kruhu, ve kterém se sejdeme k modlitbě, dát klubíčko vlny, které připomíná, že z něj pavučina vznikla. Modlitba nás propojuje – mezi sebou i s Pánem Bohem.

Okénko do bohoslužeb

Zeptejte se dětí nebo celého shromáždění: Je odvážnější ten, kdo se nebojí, nebo ten, kdo má strach, ale přesto jedná?
Dnešní příběh bude o odvaze.

Modlitba (resp. rituál)

S předškolními dětmi: Můžeme si předávat žezlo a říkat si, za co jsme vděčni.

S mladšími školními dětmi: Děti stojí v kruhu a drží se za ruce. Každý může nahlas nebo v duchu vyslovit jméno někoho, koho může poprosit o pomoc, když mu není dobře (rodiče, učitel, kamarád, Bůh). Po každém jménu ostatní lehce stisknou sousedovi ruku jako symbol podpory.

Se staršími školními dětmi: Uprostřed kruhu leží „zlaté žezlo“. Kdo chce, může k němu přistoupit, na chvíli se ho dotknout a v duchu vyslovit prosbu o odvahu pro konkrétní věc, která ho čeká v příštím týdnu.

Modlitba společná: Pane Bože, děkujeme ti za příběh královny Ester, která našla odvahu, když bylo nejhůř. Prosíme tě za všechny, kdo mají strach a cítí se sami proti přesile. Dej nám dobré přátele, jako byl Mordokaj, kteří nás povzbudí, když ztrácíme sílu. A dej abychom i my věděli, kdy přišel náš čas pomoci ostatním. Pomoz nám věřit, že zlo nemá poslední slovo a že ty jsi s námi i tehdy, když tě nevidíme. Amen.

Nebo modlitba v NEZ 776.

Katechetické cykly
Ženy v Bibli
Biblický odkaz (kat)
Ester 1–5,2